

ЗАКОН

О ФАКТОРИНГУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се појам и предмет факторинга, учесници у факторингу, услови и начин обављања факторинга, врсте факторинга, права и обавезе учесника у факторингу, уговор о факторингу, обрнути факторинг и надзор над обављањем факторинга.

II. ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) Факторинг је финансијска услуга купопродаје постојећег недоспелог или будућег краткорочног новчаног потраживања, насталог по основу уговора о продаји робе или пружања услуга у земљи и иностранству;

2) Предмет факторинга може бити свако постојеће недоспело или будуће, цело или делимично, краткорочно новчано потраживање које је настало по основу уговора о продаји робе или пружања услуга, закљученог између правних лица и предузетника;

3) Краткорочно потраживање је потраживање које доспева на наплату у року до годину дана од дана продаје робе, односно пружања услуге, дефинисаног уговором о продаји робе или пружања услуга;

4) Учесници у факторингу су:

(1) Уступилац, који продаје фактору своје потраживање од дужника, настало по основу уговора о продаји робе или пружања услуга, је банка, привредно друштво и предузетник са седиштем у Републици Србији (у даљем тексту: Република), односно та лица са седиштем у иностранству, регистрована у складу са домицилним прописима;

(2) Фактор, који купује потраживање од уступеоца, је:

а) банка, у смислу закона којим се уређује пословање банака;

б) привредно друштво организовано као акционарско друштво или друштво с ограниченом одговорношћу, са седиштем у Републици, које има одобрење министарства надлежног за послове финансија (у даљем тексту: Министарство) за обављање послова факторинга;

в) страна банка и страном привредно друштво – искључиво у међународном факторингу;

(3) Дужник је банка, привредно друштво и предузетник са седиштем у Републици, односно та лица са седиштем у иностранству, регистрована у складу са домицилним прописима.

Предмет факторинга може бити и свако постојеће недоспело или будуће, цело или делимично, краткорочно новчано потраживање правног лица и предузетника које је настало по основу уговора о продаји робе или пружања услуга закљученог са корисником средстава буџета Републике Србије, буџета

аутономне покрајине или буџета јединица локалне самоуправе, као и корисником средстава организација за обавезно социјално осигурање.

Члан 3.

Будуће потраживање може бити предмет факторинга само ако је одредиво и ако уговор о факторингу садржи податак о томе ко ће бити дужник таквог потраживања.

Одредба у уговору о факторингу којом се врши продаја будућег потраживања производи правно дејство моментом настанка тог потраживања.

Члан 4.

Предмет факторинга не може бити потраживање настало по основу продаје робе или пружања услуга за личне, породичне или потребе домаћинства.

III. УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ФАКТОРИНГА

Члан 5.

Привредно друштво основано у Републици ради обављања факторинга може да обавља послове из члана 2. тачка 1) овог закона ако испуњава услове прописане овим законом у погледу капитала друштва и које има одобрење за обављање посла факторинга.

Привредно друштво из става 1. овог члана (у даљем тексту: факторинг друштво) може обављати само посао факторинга и са факторингом сродне или повезане послове.

Члан 6.

Факторинг друштво мора имати основни новчани капитал у износу који не може бити мањи од 40.000.000 динара.

Капитал факторинг друштва увек мора да буде у висини која није мања од износа из става 1. овог члана.

Члан 7.

Захтев за издавање одобрења за обављање посла факторинга Министарству подноси оснивач факторинг друштва или лице које он овласти.

Уз захтев из става 1. овог члана подноси се:

- 1) оснивачки акт факторинг друштва;
- 2) подаци о оснивачима факторинг друштва и то:

(1) за осниваче физичка лица – оверена копија личне карте или очитана биометријска лична карта за држављане Републике, односно оверена копија пасоша за стране држављане, као и уверење надлежног органа, не старије од шест месеци од дана подношења захтева, да оснивач није осуђен правоснажном пресудом на казну затвора дужу од шест месеци, да се против њега не води кривични поступак и да му није изречена мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности;

(2) за осниваче правна лица – оверена копија решења или другог акта о упису оснивача у регистар органа који је према прописима земље седишта оснивача надлежан за вођење регистра привредних субјеката, односно правних лица, не старије од шест месеци од дана подношења захтева;

3) оверена изјава оснивача о износу њихових удела/акција у факторинг друштву;

4) подаци о одговорном лицу факторинг друштва: оверена копија личне карте или очитана биометријска лична карта за држављане Републике, односно оверена копија пасоша за стране држављане, као и уверење надлежног органа, не старије од шест месеци од дана подношења захтева, да одговорно лице није осуђено правоснажном пресудом на казну затвора дужу од шест месеци, да се против њега не води кривични поступак и да му није изречена мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности;

5) оверена изјава оснивача да ће основни новчани капитал у износу из члана 6. став 1. овог закона бити уплаћен на рачун код пословне банке;

6) оверена изјава оснивача о пореклу финансијских средстава из тачке 5) овог става.

Министарство решењем одлучује о захтеву из става 1. овог члана у року од 15 дана од дана пријема уредног захтева, уколико је подносилац претходно доставио Министарству доказ о извршеној уплати основног новчаног капитала.

Решење из става 3. овог члана коначно је у управном поступку.

Против решења из става 3. овог члана може се водити управни спор.

У управном спору суд не може решити управну ствар.

Оснивач привредног друштва или лице које он овласти дужан је да пријаву за упис факторинг друштва у регистар привредних субјеката поднесе у року од десет дана од дана добијања решења Министарства којим се факторинг друштву издаје одобрење за обављање послова факторинга.

Оснивач привредног друштва или лице које он овласти дужан је да сваку промену података из става 2. овог члана достави Министарству одмах, а најкасније у року од десет дана од дана настале промене.

Министар надлежан за послове финансија прописује ближе услове и начин издавања одобрења.

Члан 8.

Одобрење за обављање посла факторинга престаје да важи:

1) на основу захтева факторинг друштва – даном доношења решења Министарства којим се захтев усваја;

2) престанком факторинг друштва – даном брисања из регистра привредних друштава по основу спроведеног поступка ликвидације или принудне ликвидације, односно поступка стечаја.

На стечај и ликвидацију факторинг друштава примењују се одредбе закона који уређују стечај и ликвидацију привредних друштава.

Члан 9.

Министарство доноси решење којим се факторинг друштву одузима одобрење за обављање посла факторинга:

1) ако се у поступку надзора утврди да је факторинг друштво престало да испуњава услов прописан чланом 6. овог закона;

2) ако се у поступку надзора утврди да је одобрење за обављање послова факторинга дато на основу неистинитих података;

3) ако се у поступку надзора утврди да је поступљено супротно члану 7. став 8. овог закона.

Решење Министарства из става 1. овог члана је коначно.

Против решења из става 1. овог члана може се водити управни спор.

У управном спору суд не може решити управну ствар.

Члан 10.

Подаци о издатим и одузетим одобрењима за обављање послова факторинга евидентирају се у Регистру факторинга (у даљем тексту: Регистар) који води Агенција за привредне регистре, преко регистратора.

Регистар је јединствена, централна, електронска база података о издатим и одузетим одобрењима за обављање посла факторинга.

На избор и разрешење регистратора, обим његових овлашћења и обавеза примењује се закон којим се уређује рад Агенције за привредне регистре, а на поступак регистрације закон којим се уређује поступак регистрације у Агенцији за привредне регистре.

Подаци из става 1. овог члана евидентирају се у Регистру, одмах по пријему решења из члана 7. став 3. и члана 9. став 1. овог закона у Агенцији за привредне регистре.

Министар надлежан за послове финансија прописује садржину Регистра.

IV. ВРСТЕ ФАКТОРИНГА

Члан 11.

У смислу овог закона факторинг може бити:

- 1) домаћи;
- 2) међународни.

Према обавези преузимања ризика наплате потраживања, факторинг из става 1. овог члана може бити:

- 1) факторинг без регреса;
- 2) факторинг са регресом.

Члан 12.

Домаћи факторинг је факторинг чији је предмет продаја потраживања насталог продајом робе или пружањем услуга између домаћих лица на унутрашњем тржишту.

Члан 13.

Међународни факторинг је факторинг чији је предмет продаја потраживања насталог у спољнотрговинском промету робе, односно услуга, у смислу закона којим се уређује спољнотрговинско пословање.

Међународни факторинг се обавља:

- 1) у једнофакторском систему, кад у факторингу учествује само један фактор;
- 2) у двофакторском систему, кад у факторингу учествују фактор са седиштем у Републици и фактор са седиштем у иностранству.

Ако је продаја потраживања у спољнотрговинском промету робе, односно услуга уређена на другачији начин другим законом, код обављања међународног факторинга примењују се одредбе овог закона.

Члан 14.

Фактор који обавља међународни факторинг у двофакторском систему у обавези је да:

1) закључи интерфакторски уговор, користећи међународно признати и прихваћени правни и технички оквир који су развила међународна удружења, нарочито Factors Chain International (FCI) и International Factors Group (IFG);

2) предузме радње и мере познавања и праћења странке, у складу са прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма.

Интерфакторски уговор, у смислу става 1. тачка 1) овог члана, представља уговор између фактора са седиштем у Републици и фактора са седиштем у иностранству.

Члан 15.

Факторинг без регреса подразумева да је фактор преузео ризик наплате потраживања на себе.

Ризик наплате потраживања, у смислу овог закона, обухвата ризик неспособности плаћања од стране дужника.

Члан 16.

Факторинг са регресом подразумева да уступилац одговара фактору за наплативост потраживања – на дан доспелости потраживања.

Кад је уговорен факторинг са регресом, фактор има право да захтева намирење од дужника, уступеоца или од обојице у исто време, у границама одговорности дужника и уступеоца, ако није другачије уговорено.

Кад се ради о одговорности уступеоца из става 2. овог члана, фактор је дужан да обавести уступеоца да наплата потраживања није извршена и то у року од осам дана од дана доспелости потраживања.

Након оствареног регреса фактора према уступеоцу, фактор је дужан да потраживање врати уступеоцу.

Члан 17.

У случају кад се не може са сигурношћу утврдити да ли је уговорен факторинг са регресом или факторинг без регреса, сматраће се да је уговорен факторинг са регресом.

V. ОБРНУТИ ФАКТОРИНГ

Члан 18.

Обрнути факторинг је посебна врста факторинга који се уговара између фактора и дужника из уговора о продаји робе или пружања услуга у земљи и иностранству, на основу кога фактор, преузимањем фактура од дужника, преузима његову обавезу плаћања према повериоцима, а има право наплате од дужника у року из уговора о продаји робе или пружања услуга у земљи и иностранству.

Дужник је у обавези да обезбеди сагласност повериоца.

На обрнути факторинг сходно се примењују одредбе овог закона којима је уређен факторинг.

Корисници средстава буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине или буџета јединица локалне самоуправе, као и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање не могу бити учесници у обрнутом факторингу.

VI. УГОВОР О ФАКТОРИНГУ

Члан 19.

Факторинг се може обављати само на основу уговора закљученог у писаној или електронској форми.

Уговор, чији предмет није дефинисан у складу са овим законом, не сматра се уговором о факторингу у смислу овог закона.

Уговор о факторингу се не сматра уговором о кредиту или зајму, у смислу прописа Републике Србије и пословних обичаја.

Члан 20.

Уговор о факторингу нарочито садржи:

- 1) податке о уговорним странама;
- 2) податак о врсти факторинга;
- 3) основ и податке о потраживању које је предмет уговора;
- 4) износ, начин обрачуна и исплате откупљеног потраживања уступиоцу;
- 5) износ, начин обрачуна и исплате накнаде фактору;
- 6) право фактора на камату и друге трошкове, који могу проистећи из реализације уговора;
- 7) датум закључивања уговора;
- 8) потписе законских заступника сваке уговорне стране, другог лица овлашћеног за потписивање уговора или пуномоћника ових лица.

Члан 21.

Уговор о факторингу престаје да важи истеком рока на који је закључен, а ако није закључен на одређени рок, не може престати пре него што сва продата потраживања не буду наплаћена или регресирана од стране уступоца.

Члан 22.

Уговори о факторингу једног уступоца закључени са различитим факторима, а који имају за предмет продају истог потраживања, забрањени су и сваки такав накнадно закључен уговор ништав је.

Одредбе уговора о факторингу и општих услова пословања уступоца или фактора које предвиђају другачије правило у односу на правило из става 1. овог члана, ништаве су.

VII. ПРОДАЈА ПОТРАЖИВАЊА

Члан 23.

Продају сваког потраживања одређеног уговором о факторингу уступилац врши уз истовремену предају фактору:

1) уговора (оригинал или копија оверена од стране надлежног органа) и/или фактуре и других докумената којима се доказује основ и врши идентификација потраживања;

2) обавештења дужнику да је потраживање продато фактору.

О предаји документације из става 1. овог члана уступилац и фактор сачињавају посебан документ.

Датумом продаје потраживања сматра се датум кад је уступилац предао фактору документацију из става 1. овог члана, наведен у документу о предаји документације.

Члан 24.

Уступилац је у обавези да достави дужнику обавештење о продаји потраживања у писаној или електронској форми.

Члан 25.

Обавештење о продаји потраживања може бити учињено за сва потраживања која су предмет уговора о факторингу, без обзира да ли она постоје у време закључења уговора или не.

Обавештење из става 1. овог члана мора да садржи информације о уговору о факторингу, податке о фактору којем је дужник у обавези да плати и инструкције за плаћање.

Ако се обавештење из става 1. овог члана односи на једно или више постојећих потраживања, обавештење, поред података из става 2. овог члана, мора да садржи број фактуре, износ потраживања и валуту плаћања.

Члан 26.

Након пријема обавештења из члана 24. овог закона, дужник је у обавези да потраживање исплати фактору.

Исплатом потраживања уступиоцу дужник се не ослобађа обавезе према фактору ако је пре исплате обавештен о продаји потраживања, а уступилац мора без одлагања такву исплату пренети фактору.

VIII. НАПЛАТА ПОТРАЖИВАЊА

Члан 27.

Наплату доспелих потраживања фактор врши у своје име и за свој рачун.

IX. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ У ПОСТУПКУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ФАКТОРИНГА

Члан 28.

Фактор има обавезу да води уредну и ажурну евиденцију откупљених потраживања, коју је дужан показати надлежним органима у поступку надзора над обављањем послова факторинга.

Фактор има обавезу да савесно управља откупљеним потраживањима, са пажњом доброг привредника.

Члан 29.

Уступилац је одговоран фактору за основаност и вредност потраживања која су предмет уговора о факторингу.

Уступилац гарантује фактору да су продата потраживања ослобођена залог, приговора, терета и осталих права трећих лица, односно да су по свим основама неспорна, осим ако није другачије уговорено.

У случају кад су продата потраживања оптерећена залогом, односно на било који начин оспорена од стране дужника или трећег лица, а уговором о факторингу није искључена гаранција уступеоца из става 2. овог члана, фактор има право регреса од уступеоца и у случају кад је уговорен факторинг без регреса.

Члан 30.

У случају кад је продаја потраживања забрањена уговором између уступеоца и дужника или дужниковим општим условима пословања, оваква забрана нема правног дејства на продају потраживања фактору, која је извршена на основу уговора о факторингу и у складу са овим законом, осим ако другачије није уређено међународним уговором.

Члан 31.

У случају да уговором о факторингу није другачије дефинисано, сматра се да је даља продаја и пренос потраживања са факторинг друштва на друго факторинг друштво дозвољена, а у складу са осталим одредбама овог закона.

Члан 32.

Документација из члана 23. став 1. овог закона представља веродостојну исправу у поступку извршења.

Уз документацију из претходног става доставља се и доказ о основу преноса потраживања.

X. НАДЗОР НАД ОБАВЉАЊЕМ ПОСЛОВА ФАКТОРИНГА

Члан 33.

Надзор над обављањем послова факторинга код факторинг друштава врши Министарство, односно други надлежни орган, у складу са посебним прописима којима су утврђене њихове надлежности.

Надзор над обављањем послова факторинга код банака врши Народна банка Србије, у складу са прописима о банкама.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај банка и привредно друштво ако:

- 1) обавља послове факторинга супротно условима прописаним овим законом (члан 5);
- 2) пријаву за упис у регистар привредних субјеката не поднесе у року прописаним овим законом (члан 7. став 7);
- 3) обавља послове факторинга у међународном двофакторском систему супротно условима прописаним овим законом (члан 14. став 1);
- 4) обавља послове факторинга без закљученог уговора (члан 19. став 1);
- 5) закључи више уговора о факторингу који имају за предмет продају истог, целог потраживања са више од једним фактором (члан 22. став 1);
- 6) не води уредну и ажурну евиденцију или исту не покаже у поступку надзора над обављањем послова факторинга (члан 28. став 1).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у банци и привредном друштву новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 35.

Новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако:

- 1) обавља послове факторинга без закљученог уговора (члан 19. став 1);
- 2) закључи више уговора о факторингу који имају за предмет продају истог, целог потраживања са више од једним факторинг друштвом (члан 22. став 1).

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Привредна друштва која обављају послове факторинга, основана пре ступања на снагу овог закона, дужна су да своје пословање ускладе са одредбама овог закона подношењем захтева из члана 7. став 1. овог закона Министарству у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Привредна друштва која обављају послове факторинга, основана пре ступања на снагу овог закона, немају обавезу достављања изјаве из члана 7. став 2. тачка 5) овог закона, већ достављају доказ о испуњености услова из члана 6. став 2. овог закона.

Одредбе чл. 5. – 10. овог закона не примењују се на привредно друштво које је Република основала посебним законом ради финансирања извоза, а које пословање обавља у складу са тим посебним законом.

Одредбе овог закона не примењују се на уговоре о факторингу закључене пре дана ступања на снагу овог закона.

Члан 37.

Пропис из члана 7. став 9. овог закона донеће се најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, а пропис из члана 10. став 5. овог закона донеће се најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 38.

Регистар факторинга установиће се у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 39.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредбе члана 2. став 2. овог закона, која ступа на снагу 1. маја 2014. године.